

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки
Навчальний рік 2024-2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Невідкладна психологічна допомога в екстремальних ситуаціях»
(назва освітнього компонента)

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти _____ очна
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва галузі знань)
Спеціальність «053 «Психологія»»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Клінічна психологія»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Курс 1

Силабус освітнього компонента розглянуто на
засіданні кафедри української мови, основ
психології та педагогіки

Протокол від
"29" серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем загальної та передфахової підготовки

Протокол від
"30" серпня 2024 року № 1

Голова

проф. Фоміна Л. В.

проф. Мирошніченко М.С.

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСА:

1. Абасалієва Оксана Миколаївна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри української мови, основ психології та педагогіки ХНМУ
2. Соколова Ірина Михайлівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри української мови, основ психології та педагогіки ХНМУ

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь
Абасалієва Оксана Миколаївна – кандидат психологічних наук, доцент
кафедри української мови, основ психології та педагогіки ХНМУ
Професійні інтереси, посилання на профайл викладача: вікова психологія,
етнічна психологія, психологія девіантної поведінки.
Контактний телефон: 0956990079
Корпоративна пошта викладача: om.abasalieva@kntmu.edu.ua
Консультації: відповідно до розкладу навчального процесу
Локація: кафедра української мови, основ психології та педагогіки

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь
Соколова Ірина Михайлівна – доктор психологічних наук, професор,
професор кафедри української мови, основ психології та педагогіки
ХНМУ
Професійні інтереси, посилання на профайл викладача: клінічна
психологія, психофізіологія, психологія девіантної поведінки
Контактний телефон: 0503642304
Корпоративна пошта викладача: im.sokolova@kntmu.edu.ua
Консультації: відповідно до розкладу навчального процесу
Локація: кафедра української мови, основ психології та педагогіки

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Невідкладна психологічна допомога в екстремальних ситуаціях» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Клінічна психологія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності «Психологія».

Опис освітнього компонента (анотація). Освітній компонент «Невідкладна психологічна допомога в екстремальних ситуаціях» є вибіркоvim освітнім компонентом для здобувачів освіти ОПП «Клінічна психологія». Вивчається на 1 курсі упродовж 2-го семестру.

Метою вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів освіти теоретичних знань та практичних навичок надання невідкладної психологічної допомоги особам, які опинилися в екстремальних ситуаціях, зокрема в умовах військових дій, природних катастроф, техногенних аварій, терактів та інших кризових подій..

Завдання освітнього компонента – ознайомити здобувачів освіти із теоретичними засадами кризової та екстреної психологічної допомоги; навчити методам психологічної стабілізації, зниження рівня стресу та гострих емоційних реакцій у постраждалих; розвинути вміння швидко оцінювати психологічний стан людини в екстремальних умовах та обирати відповідні методи допомоги; сформувати навички комунікації з людьми в стані шоку, паніки, горя, агресії чи безпорадності; ознайомити з етичними аспектами та професійними межами надання невідкладної психологічної допомоги; навчити основам психологічної саморегуляції та профілактики професійного вигорання у фахівців, які працюють у кризових ситуаціях; проаналізувати специфіку психологічної підтримки різних груп населення (дітей, військових, рятувальників, цивільних тощо) у кризових умовах..

Предметом вивчення освітнього компонента є невідкладна психологічна допомога як система знань, методів і практичних навичок щодо надання екстреної підтримки людям, які переживають критичний стрес, гостру травматичну реакцію чи перебувають у стані психологічної кризи, з метою збереження їхнього психічного здоров'я та запобігання розвитку психопатологічних станів.

Міжкомпонентні в'язки: загальна психологія, вікова психологія, соціальна психологія, експериментальна психологія.

Пререквізити загальна психологія, історія психології.

Постреквізити соціальна психологія.

Посилання на сторінку освітнього компонента в MOODLE

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5892>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1.1. Метою вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів освіти теоретичних знань та практичних навичок надання невідкладної психологічної допомоги особам, які опинилися в екстремальних ситуаціях, зокрема в умовах військових дій, природних катастроф, техногенних аварій, терактів та інших кризових подій..

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента є ознайомити здобувачів освіти із теоретичними засадами кризової та екстреної психологічної допомоги; навчити методам психологічної стабілізації, зниження рівня стресу та гострих емоційних реакцій у постраждалих; розвинути вміння швидко оцінювати психологічний стан людини в екстремальних умовах та обирати відповідні методи допомоги; сформувати навички комунікації з людьми в стані шоку, паніки, горя, агресії чи безпорадності; ознайомити з етичними аспектами та професійними межами надання невідкладної психологічної допомоги; навчити основам психологічної саморегуляції та профілактики професійного вигорання у фахівців, які працюють у кризових ситуаціях; проаналізувати специфіку психологічної підтримки різних груп населення (дітей, військових, рятувальників, цивільних тощо) у кризових умовах.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПІ та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами освіти компетентностей:

інтегральні:

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

загальні:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права,

прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні):

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну допомогу відповідно до запиту.

СК10. Здатність адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики

СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

СК13. Здатність до розроблення та реалізації психологічної корекції в залежності від потреб індивідів та груп.

СК14. Здатність розробляти та реалізовувати психологічні, психореабілітаційні та адаптаційні заходи, спрямовані на підтримку та відновлення психічного здоров'я особистості в кризових ситуаціях.

СК15. Здатність працювати у складі фахівців мультидисциплінарних реабілітаційних команд.

СК16. Здатність до здійснення психодіагностики, консультування, психокорекції, психотерапії для роботи з різними категоріями населення, у тому числі постраждалих унаслідок війни.

СК17. Здатність для розв'язання комплексних завдань у професійній і дослідницько-інноваційній діяльності у сфері клінічної психології.

СК18. Здатність формування наукових уявлень про природу психіки, особливості психологічного розвитку особистості, особливості функціонування особи з розладами психічного здоров'я.

1.3.2. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами освіти наступних **програмних результатів навчання:**

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПР19. Застосовувати знання при роботі у складі фахівців мультидисциплінарних реабілітаційних команд;

ПР20. Застосовувати знання до здійснення психодіагностики, консультування, психокорекції, психотерапії для роботи з різними категоріями населення, у тому числі постраждалих унаслідок війни.

ПР21. Застосовувати знання для розв'язання комплексних завдань у професійній і дослідницько-інноваційній діяльності у сфері клінічної психології;

ПР22. Критично аналізувати уявлень про природу психіки, особливості

психологічного розвитку особистості, особливості функціонування особи з розладами психічного здоров'я;

ПР23. Вміти використовувати набуті знання під час роботи із особами, які постраждали унаслідок війни.

1.3.3. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами освіти наступних **соціальний навичок (Soft skills):**

1. комунікативність (реалізується через: метод роботи у групах та мозковий штурм під час аналізу, кейс метод, метод презентації результатів самостійної роботи та їх захисту в групі);

2. робота в команді (реалізується через: метод роботи у групах та мозковий штурм під час аналізу, кейс метод);

3. конфлікт-менеджмент (реалізується через: ділові ігри);

4. тайм-менеджмент (реалізується через: метод самоорганізації під час аудиторної роботи в групах та самостійна робота);

5. лідерські навички (реалізується через: метод презентації результатів самостійної роботи та їх захист у групі).

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компонента
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>	Вибірковий
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: <u>053 «Психологія»</u>	Рік підготовки (курс):
		1-й
		Семестр
		2-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 50 самостійної роботи здобувача освіти - 70	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u> ОПП <u>«Клінічна психологія»</u>	Лекції
		30 год.
		Практичні, семінарські
		20 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		70 год.
		Індивідуальні завдання: -
		Вид підсумковою контролю: залік

2.1 Опис освітнього компонента

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Психологія екстремальних ситуацій. Поняття, класифікація, психологічні наслідки для постраждалих.	2	Вступна лекція, презентація
2	Етичні аспекти роботи в екстремальних умовах: конфіденційність, захист прав постраждалих, культурна чутливість.	2	Оглядова лекція, презентація, відеоматеріали
3	Стрес та його вплив на людину в кризових умовах. Фізіологія стресу, стадії адаптації, фактори, що впливають на стійкість.	2	Тематична лекція, презентація
4	Психологічна травма. Види, симптоми, механізми розвитку та наслідки травматичних подій.	2	Тематична лекція, відеоматеріали, презентація
5	Принципи та етапи надання невідкладної психологічної допомоги. Алгоритми дій у кризових ситуаціях.	4	Інформаційна лекція, презентація
6	Психологічна перша допомога (PFA). Структура, техніки та практичні рекомендації.	2	Тематична лекція, дискусія, презентація
7	Робота з гострими емоційними реакціями: страх, паніка, гнів, відчай.	2	Оглядова лекція, презентація
8	Кризові комунікації. Ефективне спілкування з постраждалими, уникнення конфліктів.	2	Тематична лекція, презентація
9	Робота з дітьми та підлітками. Реакції дітей на стрес, особливості допомоги.	2	Лекція-пресконференція, презентація
10	Допомога дорослим постраждалим. Врахування вікових і соціокультурних особливостей.	2	Тематична лекція, презентація
11	Допомога вразливим групам населення	2	Тематична лекція, презентація

12	Методи стабілізації психологічного стану: дихальні вправи, заземлення, техніки релаксації.	2	Оглядова лекція, презентація
13	Самодопомога та допомога колегам: профілактика вигорання, управління власним стресом.	2	Проблемна лекція, презентація
14	Розробка кризових планів і співпраця з іншими службами: інтеграція психологічної допомоги з медичними, соціальними та рятувальними підрозділами	2	Тематична лекція, презентація
	Усього годин	30	

2.2.2 Семінарські заняття не передбачено навчальним планом

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Психологія екстремальних ситуацій. Поняття, класифікація, психологічні наслідки для постраждалих. Етичні аспекти роботи в екстремальних умовах: конфіденційність, захист прав постраждалих, культурна чутливість.	2	бесіда, обговорення проблемних питань	фронтальне опитування
2	Стрес та його вплив на людину в кризових умовах. Фізіологія стресу, стадії адаптації,	2	бесіда, дискусія	творчі завдання

	фактори, що впливають на стійкість. Психологічна травма. Види, симптоми, механізми розвитку та наслідки травматичних подій.			
3	Принципи та етапи надання невідкладної психологічної допомоги. Алгоритми дій у кризових ситуаціях.	2	міні-конференція	виступ на задану тему
4	Психологічна перша допомога (PFA). Структура, техніки та практичні рекомендації.	2	бесіда, обговорення проблемних питань	індивідуальне опитування
5	Робота з гострими емоційними реакціями: страх, паніка, гнів, відчай. Кризові комунікації. Ефективне спілкування з постраждалими, уникнення конфліктів.	2	бесіда, кейс-метод	фронтальне опитування
6	Робота з дітьми та підлітками. Реакції дітей на стрес,	2	Бесіда, практикум	творчі завдання

	особливості допомоги.			
7	Допомога дорослим постраждалим. Врахування вікових і соціокультурних особливостей. Допомога вразливим групам населення	2	бесіда, пошукова робота	творчі завдання
8	Методи стабілізації психологічного стану: дихальні вправи, заземлення, техніки релаксації.	2	бесіда, обговорення проблемних питань	тестування
9	Самодопомога та допомога колегам: профілактика вигорання, управління власним стресом.	2	бесіда, обговорення проблемних питань	письмове опитування
10	Розробка кризових планів і співпраця з іншими службами: інтеграція психологічної допомоги з медичними, соціальними та рятувальними підрозділами	2	бесіда, аналіз планів, розробка планів	творчі завдання
	Усього годин	20		

2.2.4. Лабораторні заняття не передбачено навчальним планом

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Психологія екстремальних ситуацій. Поняття, класифікація, психологічні наслідки для постраждалих.	5	опрацювання інформаційних матеріалів	опитування під час практичних занять
2	Етичні аспекти роботи в екстремальних умовах: конфіденційність, захист прав постраждалих, культурна чутливість.	5	опрацювання інформаційних матеріалів, нормативно-правових документів	конспект
3	Стрес та його вплив на людину в кризових умовах. Фізіологія стресу, стадії адаптації, фактори, що впливають на стійкість.	5	опрацювання інформаційних матеріалів	опитування під час практичних занять
4	Психологічна травма. Види, симптоми, механізми розвитку та наслідки травматичних подій.	5	опрацювання інформаційних матеріалів	створення і презентація алгоритмів
5	Принципи та етапи надання невідкладної психологічної допомоги. Алгоритми дій у кризових ситуаціях.	5	опрацювання інформаційних матеріалів, нормативно-правових документів	опитування під час практичних занять
6	Психологічна перша допомога (PFA). Структура, техніки та практичні рекомендації.	5	опрацювання інформаційних матеріалів	презентація розроблених рекомендацій
7	Робота з гострими емоційними реакціями:	5	опрацювання інформаційних	опитування під час

	страх, паніка, гнів, відчай.		матеріалів	практичних занять
8	Кризові комунікації. Ефективне спілкування з постраждалими, уникнення конфліктів.	5	опрацювання інформаційних матеріалів	підготовка повідомлення
9	Робота з дітьми та підлітками. Реакції дітей на стрес, особливості допомоги.	5	опрацювання інформаційних матеріалів	письмове опитування
10	Допомога дорослим постраждалим. Врахування вікових і соціокультурних особливостей.	5	опрацювання інформаційних матеріалів	конспект тез
11	Допомога вразливим групам населення	5	опрацювання інформаційних матеріалів	опитування під час практичних занять
12	Методи стабілізації психологічного стану: дихальні вправи, заземлення, техніки релаксації.	5	опрацювання інформаційних матеріалів	письмове опитування
13	Самодопомога та допомога колегам: профілактика вигорання, управління власним стресом.	5	опрацювання інформаційних матеріалів	письмове опитування
14	Розробка кризових планів і співпраця з іншими службами: інтеграція психологічної допомоги з медичними, соціальними та рятувальними підрозділами	5	опрацювання інформаційних матеріалів	опитування під час практичних занять

	Усього годин	70		
--	--------------	----	--	--

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання діяльності здобувачів освіти ХНМУ» від 21.08.21, № 181.

Організація поточного контролю. Викладачі слідкують за тим, щоб кожен здобувач освіти отримав необхідну компетенцію в напрямках, що входять до тем практичних занять. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється відповідно до конкретних цілей.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти. Самостійна робота здобувачів освіти, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті та заліку.

Оцінка освітнього компоненту. Загальна навчальна діяльність (ЗНД) – це навчальна діяльність здобувача освіти впродовж всього періоду вивчення освітнього компонента (або її частини), що закінчуються оцінкою з формою контролю «залік». ЗНД вважається виконаною, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище. Бали за ЗНД для освітніх компонентів з формою контролю «залік» розраховуються як середнє арифметичне балів ПК за всі теми всіх семестрів, впродовж всього періоду вивчення освітнього компонента (з точністю до сотих) за таблицею 2 «Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються заліком)», що додається (додаток 2), автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД визначається у балах від 120 до 200.

Таблиця 2

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128

4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Семестровий контроль здійснюється на проміжних етапах навчання та є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача освіти. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальним планом, програмою освітнього компонента. Заліки проводяться на останньому практичному занятті відповідно до програми освітнього компонента.

Здобувач освіти допускається до семестрового контролю з конкретної освітньої компоненти, якщо він виконав умови допуску, визначені у програмі освітнього компонента.

3.2. Питання до заліку:

1. Проаналізуйте поняття екстремальної ситуації та її вплив на психіку людини.
2. Охарактеризуйте основні види екстремальних ситуацій та їхню психологічну специфіку.
3. Поясніть основні психологічні наслідки екстремальних ситуацій для постраждалих.
4. Охарактеризуйте основні етичні принципи надання невідкладної психологічної допомоги.
5. Проаналізуйте проблему конфіденційності у роботі психолога в кризових ситуаціях.
6. Поясніть значення культурної чутливості у психологічній допомозі постраждалим.
7. Проаналізуйте фізіологічні механізми стресу та його вплив на організм.

8. Охарактеризуйте основні стадії стресу та адаптації людини в екстремальних умовах.
9. Поясніть фактори, що підвищують або знижують стійкість до стресу.
10. Проаналізуйте основні види психологічних травм та їхні особливості.
11. Охарактеризуйте механізми розвитку психологічної травми та її наслідки.
12. Поясніть симптоми та прояви посттравматичного стресового розладу (ПТСР).
13. Охарактеризуйте основні принципи кризової психологічної допомоги.
14. Проаналізуйте етапи надання невідкладної психологічної допомоги.
15. Поясніть алгоритм дій психолога під час кризової ситуації.
16. Охарактеризуйте структуру психологічної першої допомоги (PFA).
17. Проаналізуйте основні техніки та методи психологічної першої допомоги.
18. Поясніть типові помилки при наданні PFA та як їх уникати.
19. Охарактеризуйте стратегії стабілізації осіб у стані паніки.
20. Проаналізуйте методи роботи з агресією, страхом та відчаєм у постраждалих.
21. Поясніть роль емоційної підтримки у кризових ситуаціях.
22. Охарактеризуйте техніки ефективного спілкування з постраждалими.
23. Проаналізуйте стратегії уникнення конфліктів у кризових ситуаціях.
24. Поясніть важливість активного слухання у кризових комунікаціях.
25. Проаналізуйте особливості допомоги дітям та підліткам у кризових ситуаціях.
26. Охарактеризуйте специфіку надання допомоги вразливим групам населення.
27. Поясніть значення соціокультурних факторів у кризовій психологічній допомозі.
28. Охарактеризуйте методи стабілізації емоційного стану (дихальні вправи, релаксація, заземлення).
29. Проаналізуйте основні стратегії профілактики професійного вигорання у психологів кризового втручання.
30. Поясніть важливість співпраці психологів з медичними, соціальними та рятувальними службами.

3.3. Контрольні питання

1. Проаналізуйте поняття екстремальної ситуації та її вплив на психіку людини.
2. Охарактеризуйте основні види екстремальних ситуацій.
3. Поясніть психологічні наслідки екстремальних ситуацій для постраждалих.
4. Проаналізуйте особливості поведінки людини в умовах надзвичайної ситуації.
5. Охарактеризуйте основні етичні принципи надання невідкладної психологічної допомоги.
6. Проаналізуйте проблему конфіденційності у роботі психолога в екстремальних умовах.
7. Поясніть принцип захисту прав постраждалих у кризових ситуаціях.
8. Охарактеризуйте значення культурної чутливості під час надання психологічної допомоги.
9. Проаналізуйте фізіологічні механізми стресу.
10. Охарактеризуйте основні стадії стресу та адаптації.
11. Поясніть фактори, що впливають на стійкість людини до стресу.
12. Проаналізуйте позитивні та негативні аспекти стресу у кризових ситуаціях.
13. Охарактеризуйте основні види психологічних травм.
14. Проаналізуйте механізми розвитку психологічної травми.
15. Поясніть симптоми посттравматичного стресового розладу (ПТСР).
16. Охарактеризуйте наслідки травматичних подій для психічного здоров'я.
17. Проаналізуйте основні принципи надання невідкладної психологічної допомоги.
18. Охарактеризуйте етапи надання кризової психологічної допомоги.
19. Поясніть алгоритм дій у кризових ситуаціях.
20. Проаналізуйте різницю між невідкладною психологічною допомогою та довготривалим психологічним втручанням.
21. Охарактеризуйте структуру психологічної першої допомоги.
22. Проаналізуйте основні техніки психологічної першої допомоги.
23. Поясніть ключові принципи надання PFA у кризових ситуаціях.
24. Охарактеризуйте помилки, яких варто уникати під час надання PFA.
25. Проаналізуйте особливості роботи з людьми в стані паніки.
26. Охарактеризуйте способи допомоги людям у стані гніву та агресії.
27. Поясніть методи підтримки осіб, які переживають сильний страх або безнадію.
28. Проаналізуйте психологічні стратегії допомоги в умовах масових криз.

29. Охарактеризуйте особливості ефективного спілкування з постраждалими.

30. Проаналізуйте основні техніки уникнення конфліктів у кризових ситуаціях.

31. Поясніть важливість активного слухання у комунікації з постраждалими.

32. Охарактеризуйте стратегії передачі складної інформації в умовах надзвичайних ситуацій.

33. Проаналізуйте реакції дітей на стрес та методи психологічної підтримки.

34. Охарактеризуйте особливості надання допомоги дорослим постраждалим.

35. Поясніть специфіку допомоги вразливим групам населення (люди похилого віку, люди з інвалідністю тощо).

36. Проаналізуйте важливість соціокультурних факторів у кризовій психологічній допомозі.

37. Охарактеризуйте методи стабілізації психологічного стану (дихальні вправи, заземлення, релаксація).

38. Проаналізуйте значення самопомоги для спеціалістів, які працюють у кризових ситуаціях.

39. Поясніть методи профілактики професійного вигорання серед кризових психологів.

40. Охарактеризуйте важливість співпраці психологів з медичними, соціальними та рятувальними службами.

3.4. Індивідуальні завдання не передбачено

3.5. Правила оскарження оцінки

Якщо здобувач освіти не згоден з отриманою на занятті оцінкою, він може її оскаржити. У такому разі його знання будуть оцінюватися комісією у складі завідувача або завуча кафедри, незалежного викладача та викладача групи, в якій він навчається.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Для успішного засвоєння освітнього компонента необхідно, щоб здобувач освіти систематично готувався до практичних занять, виконував завдання для самостійної роботи, читав рекомендовану літературу, брав активну участь у обговоренні теми заняття.

Відвідування практичних занять є обов'язковим (за виключенням поважних причин). Заняття, що пропущене здобувачем освіти, з будь-якої причини, має бути відпрацьовано. Неприпустимо запізнюватися на заняття.

При спілкуванні з викладачем та оточуючими здобувачами освіти, він повинен виявляти ввічливість, розмовляти тихо і поводити себе спокійно.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачем освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань та завдань з підсумкових контролів результатів навчання;

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Порушенням академічної доброчесності вважається плагіат, списування, обман, фальсифікація тощо.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до наступної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (підсумковий контроль, залік тощо);
- повторне проходження навчального курсу;
- відрахування з ЗВО.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Довгань Н. О., Поліщук С. А. Надання першої психологічної допомоги в надзвичайних ситуаціях : методичні рекомендації / Н. О. Довгань; С. А. Поліщук ; за ред. В. М. Духневича ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2022. – 145 с.

2. Лист МОН від 04.04.2022 № 1/3872-22 «Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій» URL: https://imzo.gov.ua/2022/04/07/lyst-mon-vid-04-04-2022-1-3872-22-pro-metodychni-rekomendatsii-persha-psykholohichna-dopomoha-alhorytm-diy/?utm_source=chatgpt.com

3. Психологічна допомога в кризових та екстремальних ситуаціях / Н. Ф. Шевченко. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2023. – 57 с.

4. Перша психологічна допомога : навч. посіб. / [авт. кол.]. Київ : НаУКМА, 2021. 112 с. URL: ekmair.ukma.edu.ua.

Допоміжна

1. Керівництво з надання першої психологічної допомоги : навч. посіб. / [авт. кол.]. Копенгаген : Червоний Хрест, 2022. 64 с. URL: pscentre.org.

2. Перша психологічна допомога: досвід міжнародних організацій / [авт. кол.]. Київ : НаУКМА, 2021. 28 с. URL: ekmair.ukma.edu.ua.

3. Перша психологічна допомога учасникам освітнього процесу: структура та алгоритм дій / [авт. кол.]. Київ : SSPP Studios, 2023. 9 с. URL: sppstudios.com.ua.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Посилання на сторінку освітнього компонента в MOODLE

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5892>

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення здобувачами освіти Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/poriad_pogl-vyv_dysc.pdf

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_komis_ad.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_neform_osv22.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/polog_org_incl-suprov.pdf

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_komis_ad.pdf

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_grup_ad.pdf